

شماره: ۲۸ - ۷۶ (ایکینجی سنه) ۱۲ : جمادی الاول ۱۳۱۸ جمعی ایرتسی : ۲۵ آغستوس ۱۳۱۶ ۷ ایلول ۱۹۰۰ (ایکینجی جلد)

ادبیات . فنون عسکریه و بحریه .
وتاریخ و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکتیهای فقراندن
باحث مصور جریده در . هر نوع خصوصیات
ایچون غزته ناک مدیری طاهر بکه مرا همت اولنور

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

ایرتقا

(ارتقا) ناک : تانیول و طشره
ایچون بر سنه لک آونیه سی ۳۳
غروشددر بوسته بولی مقبولدر .
صنائی مالجله رباب فله آچیقدر . هر الی قلم
ضوتان یاره ییلیر . مرکری باب عالی
حاده سیده « معلومات » اداره خانه سیدر .

Journal illustré IRTIKA

استانبولده نسخه سی : ۱۰ پاره یه در شمدیلک جمعه کونلری نشر اولنور : ۲۵ پاره یه در

ادبیات

شعر

شعرم ایچون

برجاده فنی ایله تخفیف ایدمه زسم
اوزان ایله ترقیص ایدرم بار حیاتی ؛
کرچه بیلیم لک حقایقده ، آیم ،
نی قافیه برصیحه در عمرک نقرانی .

آفاق حیاطمه برافغان ایشیدیرسم
درحال اولورم روزنه و زنه شتابان ؛
الحان آرمسندن کوردون منظره غم
برهاله خندانده طورورساکت ولرزان ..

محسوس اولور اعصابمه موزون اترمه
الفاظ فلاکت بیله مستور تبسم ؛
پرورده اولور شاهشین کدرمه
ازهار فصاحتله نهالان ترسم ..

شعرمله دادم اولورم مغفل ومسعود ؛
تذهب ایدرم نور خیالات ایله دردی
بردود زاراندود تسلی ایله محدود
برلوحه اولور هر ملک جهه سردی .

جناب شهاب الدین

روحک احتیاجی

برقادین بجه سیله طیرمانه رق
صیزلاق ایستور بوکون روح ،
صیزلاق ، صوکره متصل قانلق ؛
قاناماز اولدی روح مجروح !

برقادین بجه سیله .. بجه دکل
صانکه برنوردز او ، نور سحر ؛

تمادی عمرواقبال وفزونی فرشکوه واجلال
هابونلریله وجدان یاک اسدقانی بووسیله
میجله ایله دخی تزین اتمک امل خالص رقیب
کارانه سیله تنظم و تبحر برایدلش وطبع و تربیتی
ایچون الدن کلن هر درلو وسائط نفیسه به
مراجعت قلمشدر .

تبریکنامه ملی

(ندیسیرولوس) دینان طرز مطلبو -
عیده اولوب (مطبوعه مساومات) ک نتیجه
نیجه انعام والطاف بنده پرورانه سیله منتقم
ومتشکر ابدیسی بولندینی ذات شوکتسمات
حضرت پادشاهی به عموم افراد صادقه
عنائیه نامه تقدیمه حرأت یاب اولدینی
بر تقدیمه منت گذارانه اولغسله برابر ترانه
دعوات حضرت پادشاهی نی متضمن غایت
نفیس بر صورتده مطلبه برماش عالی
محتوی اولدینی حالده مبارک ومقدس روز
جلوس مکارم ، انوس جناب ولی نعمت
اعظمی به شرف تصادف ایدن یوم سعادت
توأمده میدان انتشاره وضع ایدلایکینی
اخطار ایله کتب فخر و مسار ایلرز .

فینائی استانبول ایچون بکرمی غروش طشره
ایچون بوسته اجریتله برابر بکرمی بش هر و شدر
اشترا اتمک ایستیانلرک اسخریخده بیلدرملری
مرجودر .

تبریکنامه ملی

نام اثر ناجیز بوکره بذری ختام اولمش
وعتبه علیای خلافتنشاء اعظمی به
تقدیم قلمشدر . اثر مذکور دور دلارای
حضرت ولی نعمت اعظمی ده یعنی گذران
ایدن سو بکرمی بش سنه مسعوده طرفنده
علو مقامات و سمو اهتمامات جناب تاجدارای
ایله حیز آرای حصول اولان ترقیات داخلیه -
بی و آثار مراحم شاهانه و مائر مبروره
ملوکانه ایله برابر حکومت سنیله لربنک امور
عسکریه و معارف عمومیه ایله برابر شعبات
دولت اجراآت کلیه محسنات پرورانه سانه
وسپاهنت اجتماعی اسلامیه و غنائیه به متاق
بالجمله تکاملات وموفقیات برکزیده مک زبده
تشمشه افروز خاقانیسی اولوب ذات ملانک
صفات حضرت پادشاهی اهل اسلامک خلیفه
اکبری و غنائیلرک الک زیاده شفقته و کمال
مرتبه مرحمتی پدیری و بتون ارکان اجتماعی
مدنییه مفخری بولملری حیثیت میجله سیله حق
جلیل ملوکانه لرنده قلوب و افتاده صادقه
حصولی طبعی اولان حسبات تمطیبه
وتدکریه بی ناطقدهر .

تبریکنامه ملی

اولباید شایان بیوریلان مساعده سنیه
جناب خلافت بناهدیری مقتضات منبره
سنجه دوائر دولته دن بران معلومات
وجداول مخصوصه اوزرینه ترتیب ایدیلرک
ولی نعمت اعظم اقدس حضرت تریسک عظمت
آمال و مقاصد خیر اشتغال ملوکانه لری اشو
روز میامان برزح منته بر یادکار عبودیت
و عاجزانه برشرکانه سعادت املق اوزره
افطار شکر ومحرمه مرات دما بدین ودعا

تبریکنامه

و

شوق و اشتیاق و اشتیاق و اشتیاق
شوق و اشتیاق و اشتیاق و اشتیاق
شوق و اشتیاق و اشتیاق و اشتیاق

وجود عالم سود شاهانه لری بوملک
ودولت بخنائیش رب ذوالجلال وجهان اسلام
وانسانیه موجه رب متعال اولان ولی نعمت
عالی خصال و شریار مکارم آمال پادشاهز
پادشاه ذوالکرم والافاضال غازی بیولک سلطان
خان دریا نوال اقدسمن
حضرت تریسک مقام معالی خلافت اسلامیه
واریکه معالی سیکه عنائیه شرف جلوس
میامان برمیننه ملوکانه لرنه تصادفه کانه
عنائیان ایچون (عبدالکرم ملی) اطلاق مو -
جب فخر و سروری پایان اولان یوم سعادت
توأم سلطانیده محضاً تحمید نعمت و تقدیم
حسبات و صداقت و عبودیت اتمک اوزره
مبارک ومقدس عتبه فلک مرتبه طلال الیه لرنه
فرش و اعلا ابدیسی اطفا و تنزل مقرون
اراده مراحم افاقه شهشاه اعظمی لری
بیوریلان :

ارتقانک حکایه تفرقه سی

تحریر ملال

محرری : محمد جلال

پهارک بویه برزمانده دهاک ارکن ... بیراهه
سنک قایمندن بردلبنانی کیدی : اسمر ، لومندن
زیاده طینقاز ، بوق قاشق ، چوق کبریکلی ،
قره کوزلو ، اوره بویلو برشقی ... برممتاد ،
صاچلری طراش ، بیلرلرک اوجلری بوکولش ...
شقارلندن فیرزولی جیتیش ... کوزیده تک
کوزلک ... الله باستون ؛
« متصف بازوک مرده ماروریر
الله باستون نه افغاوروریر
چشم عقل اولمانجه پاک و بصیر
کوزی تک کوزلک الله من شور »
شمرنک تصویر ایدنیکی حالده ... ایچیری کوش
اطلل باردوسی الله ... دوز ، دیم دیک ، آله
انقله پرورور ... باستونی یانه برافقرق ، هله
برساندالیله اونوره بیلدی :

— بوکون نه کاغذخانه بی کیده جکسین ؟ ..
— اوله دوشونبورم ...
— بخده کورورمیزیمین ؟ ..
— شاگون بور صورا ! ..
— اوله ایسه آدیو ! ..
— عجا ، کاغذخانه به متوجها ، کوپرودن حرکت
ایدمک اولان بومینی مینی تون تون ، بو ، « عجا
پورو به بی ، پورویه بی ، پورویه بی ؟ .. تردنده بولونان
وابور تقلیدی بیسه اوغراسی ، اورایا اوغراسه ،
اون یاره تصرف اولونه بیلیری ؟
— کندیشنده تمهیدیه قدر کوروله من برحافوله ؛
— آدم شنده ! .. قایفه بیتم ! .. دیدی .
— کوپرو باشنده ، الری کورده جکتمکن
اوصاش ، قایق بیتمش ، چورومش ، دکنی دیکش .
— برمش ، مشتری بکله مکدن کوزلرک آتی سوش ،
بیاض ، سیرک صافالی قایق بی دیدی که :
— ناصل ؟ .. کاغذخانه به ؟ ..
— اوراده قله جقمیشین ؟ ..
— قالم نه آیرسین ؟
— بریمیدیه ...
— اما بایکدها ! .. یاقالازسم ؟ ..
— آدم شنده ... کیدم ، کلمه ، بریمیدیه ویر
— بن اوراده قایلم ... ناصل ؟ یدی بجه
— کیدیورمیشین ؟

— غارسون ! ..
— فرانسز شیوه افاده سیله ، خنجره بی پیرتان
بو چاغیریشه ذاتاروم بودی : الله کی بیاض ،
تیمجه تی صیرسزقله سالارکی کورون غارسون ،
اوراده ، قولانک دینده ایدی :
— بریرا ! دیدی
— صوکره متفکرانه جینی بوقلاهرق ، بیققرلی
پورورق علاوه ایدی که :
— دور باقیم ، دور ... نه دیه جکدم ؟ ..
— شی ... یاریمده هاویار !
— هاویارله برابر ، یارم لیون ، زیتون باغی
شیعه سی ، بیخاق کوچوک برچینه ، چاودار اککی
ماسانک اوسته قوندی .
— بک افندی براز لیون صیدی ، براز زیتون
باغی دوکدی ، بجای بیغک اوجیله ، لیونله زیتون
باغی قاریشدردی هاویاری ازدی ، اولجه ، صاغ
الیق فیندقی آدیو به تی ترجیقاردی ... باق ...
— بوایلری ناصل بیلور ...
— بریری ایچدی ... چاودار اککک ایچیله هاویار
برلیدی که ... یاریم هاویار اکی با شده پندی ،
— نه ، اوخیرینی پیرتان شیوه غریب افاده ایله
سئلدی :
— غارسون ! ..
— غارسون ، متبسمانه قوشدی : اوله یا ! بریرا ...

ابتدا بر كرمه در مغفل ،
كيليبر سوكره روحدن اژدر .

قاناماز اولدى روح مجروح ،
قاناق .. ايسته بجه عشق و حيات
قانامدر الى الابد ، هيات ..

برقادرين بجه سيله طيرمانه رق ،
برائيرى خياله مستغرق ،
اوبوق سونمك ايسيتور روح ..!

سليمان نسيب

ليان ساهريت

قارشيمده برده كيز ، ابديته محدود ،
فوقده برسايكه ضيا پرور نجوم ،
هر پرده برسكوت ... نه برس ، نه برسود

ايتز بوساكتيت ليليه هجوم ؛
كويما موقتاً اولودر عالم حيات ؛
اجرام اوپور ، ده كيزلار اوپور ، آسمان اوپور ؛

يالكيز زواللى روح اسير تخیلات ،
برساهریت متفكرله بی حضور ...
بعضاً سنك خيال عزيزكه مائى

برحسب حاله باشلايه رق مست و كره ريز
طير ناقلام جريحه مى ، اى آشنای دور ؛
بعضاً آجوب كتاب حیات كذشته مى

قارشيمده لرزه لرزه يانان قانديلك مريض ،
اولگون ضيارنده اوقوركن صباح اولور .
ساهر

آنه مه :

اك كوچوك اختلاج قليبكه
صيزلايور روح زار و دردم
سن طيقانده بجه مست و لرزنده ،
آغلامقنده منع نفس ايدرم ،

بلكه صوت عليل كرميدن
اوزولور قلب شفقت آميزك
احترازيله تتردم ، و حزين
برتوكلاه بلكهرم ... بعضاً

چابوق قطع ايدر خلجان ،
چابوق باشلار انتظام نفس ؛
بعضى لكن اوزار ، اوزار ، اوزمان

برسكوت بليغ ايله هر كس
باقيشير مضطرب نظر لركه ؛
هيسى برصفت حيايتكار
ايله ايلر تالاشي اظهار .

سن ايسه سينه فراشكه
قيودانيرسك بومحترس مرضك
هيحاليه مضطرب و زبون ..
اضطرابك راز بولنجه سكون

مشتكى بر بكيه باشلارسك .
صوكره بردن درون قليبكن
فيشقيران برصدای حسرتله
بي خاطر لا يوب صورارسك سن ؛

كم بيلير هانكي قوبو بر كوشده
هيچقير بقرله آغلامقده ايكن
• هايدى - ديرلر - آجلدى آتتهك ، كل •
اوزمان بن كشاده تاب امل

قوشارم ، برساي اوردن
دوكولور قلمبه ضياي سرور .
قوشارم ، ساحل فراشكه

دورورم ، كوزلركده خنده نما
آنهك روح عشقي مغرور
بردر آغوش ايله اوپور نظرم .
سن بنم عقدت خياليسك ؛
اك كوچوك اختلاج قلبك ايچين
بويله برشر مبتكى يازارم ...

ساهر

مرثيه عشق

— محمد جاويد بکه —

سن . نشئه امل كي ، نمون و خندهكار ،
سير ايلدك محاسن آفاقى برزمان ؛
ويردك حيات حسمه برلمه مسار ،
افق تخیلاته بر فجر كارمان .

بن ، برچوجق تاتر صافيله بيقرار ،
شعر محبتكدهكى الحانى ديكلهم ؛
هر نغمه طبعته ، مخور و نشوودار ،
شعر محبتكدهكى الحانى سوله دم .

دبردمك : اى خلاصه حسن مكونات ،
سنسك ورن هارمه بر نكته حيات ،
سنسك خيال و فكرتمك روح ساترى .

لكن بوكون ترانه شعرمده برانين ،
ايصال ايچين مزاركه بر ماتم حزين ،
سويلر صاخ باسمة لحن مقابرى .

ع . ناجى

اوكا

سياه قانادلى آلتنده برسياه كيجهك
باشم المده ساعتجره صامت و مبهور

خيال عشقي خاطر لادم ، حزين حزين ،
دكتر سواحله سويلر كن اضطراب آلود
كوپوكلرنده اوجان كوكلك سرائي .
خيال عشقي خاطر لادقجه روحده
طوغاردى سانكه خيالكه بوشب يلدا ،
افكلرنده كوردردم ضياركله سنى

سن اورده نور خفياي عشقندن مصنوع
ايريكلرده اوقوردك ناشيد خوليا ؛
ايتردى يايكي قتييله ايتسام سها ،
سنكله نشئه بولورلردى ماهتاب و طلوع ،

ترنانهك معكسدى اوجى افلاكك
طواف ايدردى سنك حسنكى بوتون اجرام ،
قيلاردى فوق سر كده غروبيل آرام ؛
سن اورده حاكمه مطلق محاسنك

خيال عشقي خاطر لادقجه شيمدى ، فقط
بوتون نصيب حياتم نگاه ياسمده
افول ايدوب كيدسيور ، طبقى برالمديه
چوجوق بكاي يتيميله آغلايور ... هيات!

محمد سعدى

صواك نغمه

نوامل برچوجوق عناديله

شو آتلمش ، قيريق ربايدن

برسرود ايتسدك ... بكي ، ديكله :

ديكله تار شكسته روحى ،

ديكله شكواي روح مجروحى ؛

فقط ايچتمه كتر ايدم

بوكلر قيزه كولدى ، برشيلر سويلر كي اولدى ...
اوت ... برشيلر سويله مشدى ... ديشدى كه :
— كوردوروميسين وردبهار ؟
— نه نبي اقدم ؟

— سانكه كورميورمش كي — سويلورسين !
شيتي بكي ... سكا اويله باقوركه ...
كنج قيز ، كندني اوزون بر دالينقلدن آلييو .
يرمش كي اولدى ، اوكنه باندى . بناقلىزندن كلرك
خفيف برينكي اوچدى ، چين ايله تامين ايتدى كه :

— والله كورمدم !
— ناهه خاتمديدى كه :
— آ ! او ، ناسل لاقيردى نازلم ... هم
بيليرسين كه ...

— هم بيليرم كه بويله قيزلك يوزى كوزى
آجيلر دكل ؟
— صوكره ، معنالى بر ايقيشله علاوه ايتدى ؛
— بونى كم بيليز .

— رهناء تكرار و دهبهاره باقديغى زمان كوزلرينك
ياشله طولش ، دوداقلرينك — برملار ايله —
بوكلوش اولديغي كوردى ، بوكلوش ياشلرينك ،
بوملاك سببي آرامادى ... كولهرك :

— اوتانه اوتانه ! كم بيلير ؛ بن اويله ظن
ايتم ... ديدى .
[مابعدى وار]

— سن اسفانجه ديدىما ! .. آل فسكى اليك ...
بزاغده خانه كيدنجيه قدر قورور ... دهاولماز .
— ساه اوبه ياشيرز ... بر قابله جكد برسين ...
بر اولنغى اسير كه بكيچين ؟ .

قايق ، كورودن آيرلدى . اختيار قايتييك
شمسيه ده اولمادي ايچون رازينك بواجيق باشله ،
قزغين كونك آلتنده نه اضطرابلر چيكرديكي شايان
تااملر ! ..

ايوبه كلنجه قدر نفس ، پردرجه قدر قورومش
اولدى اما ، زوالى رازينك باشيغزى سرمه لى .
اوبدهش قابليكى : كاغذ خانه وار ايلدى . بوسعد
آبادك ، شرعى قديمه نى ، محرين جديده نى
ييللرجه احساس ايدن بوموقع لطيف ، اورادنى اراب
تزهك اطوار و احوالى ايچون اوزون اوزاديه توصيفه
چاليشيم ؟ بومصورلك خدمتى ، اوشعرى
قديمه مژدن ، و محبرين جديده مژدن زياده ،
حسين رحى بك قرداشم « بر معادله سودا » سنده
بحق اقباليتدر .

رازى قايتدن چيقدن ، قايتييك پاره سنى
ويردكن صوكره اورادكي سالاشلردن برينك
آتته اوتوردى . برقبوه ايصار لادى .
يورغو نلى آلدن صوكره قاندى . براز .
دولاشدى . آراباره باقنه باشلادى . سيزيلسكز ،
اى آخير باشلى قاترلم ! .. شيقده بوسراق ،

« بولدر بولوده آدم البته دونك اولماز »
ايكنجي تصادفده ، اوكله اوتوران خاتم قيزه ...
اك زياده نظر دق جلب ايدمده بوميق ميقى ،
مخسرانه بر نظر عطف ايدن ، ايچنى چيكر كي
بايدى ...

آرتهدى كوزلر ، رازى بكي اشارت ايدمدهرك

— بونم ايشم دكل ، بنم ...
قايتيى دوداقلرينى بر ايشتر اغريب ايله بوكرك ،
اشنى چوردي . تكرر ايتدى :

— بونم ايشم دكل ... بونم ايشم دكل ...
رازى دوداقلشور ، هم اوزاقلشور ، هم
آرتنه سنا باقوردى ، اختيار قايتييه ده ، اوكا ،
شويله كوز اوويله بر نظر عطف ايتكندن خالى
قايتوردى ...

رازى ، دودى ، دولاشدى ، ينكلدى ...
اواختار ايله بوكنج — تمبير مذكور سولون .
برمدت چكه ياريدشيدريلر ، نهايت موافقت حاصل
اولدى : رازى ، سكر غروشورمهك ، اختيار ،
اونى ، كاغذ خانه بر ايقه ، فقط بكيه جكد ...

رازى ، قابه پترن ، باستونى ... بوسوكلى
باستونى — اولايلىرا (۱) — التدن قايتيور .
فى ... برمدتده ، بوسايتوك دكيزدن آلتاشى
مسئله سى اوزادى ! .. رازى ، اكليمه ، باستونى
آلامدركن اوهونز قابلايش [قاب] ، اوهونز
سورولوش بوموشاق فسد دكيزه دوشموقنى ؟ .

— قوروركيم قورور ! .. سن اسفانجه ! ..
باقى اللهك كوشنه ... بنى ييله قورودر ... دكل سنك
سكى ...

— بابا ! .. بن واز بكدم ... بوفسله ناصل
ييدرم ؟ .